

אחרי ההתגלות של יוסף לאחיו, אחרי המפגש המטלטל, יוסף שולח את אחיו להביא את אבא – יעקב אבינו למצרים, ולבשר לו 'עוד יוסף חי'. המשפחה אומרת ליעקב בעדינות ובזהירות את הבשורה האדירה כדי שאבא לא יפגע, ואכן 'ויפג לבו כי לא האמין להם', אך לאט לאט הם נותנים רמז ועוד רמז, מוכחים ומבשרים 'עוד יוסף חי' – ומיד 'ותחי רוח יעקב' – חזרה אליו השכינה – 'ורב עוד יוסף חי' שמחה וחדוה גדולה פוקדת את יעקב, רוחו קמה לתחיה מהבשורה שיוסף חי.

לילה לפני הירידה למצרים והמסע המרגש כדי לפגוש את בנו (מו ב-ד) 'ויאמר אלוקים לישראל במראות הלילה.. אל תירא מרדה מצרימה... אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה..'. הקב"ה מתגלה לישראל (ולא ליעקב..). לילה לפני שהוא יורד מצרימה על הגלות הקשה והארוכה במצרים!

הרמב"ן מסביר ע"פ הדרש 'כל מקום שגלו שכינה עמהם', גם אונקלוס מתרגם "אנכי ארד עמך" – 'אנא אחות עמך' מילה במילה – פשוטו כמשמעו- הדגשה של נוכחות השכינה בקרב גולי בני ישראל למצרים ושאר גלויות- הקב"ה בכבודו ובעצמו נמצא אתנו -, בכל הצרות ונודד איתנו בכל הגלויות לכל מקום.

לילה לפני צופה ישראל, דואג וחרד לגורלו של בית ישראל הרי הוא היה מודע לברית שנכרתה עם אבותיו 'והנה אימה חשכה גדולה נופלת עליו... ידוע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום ועינו אותם 400 שנה'. ישראל מבין את השעה וממתמלא חרדה גדולה! וכנראה שאלות קשות מאד מתרוצצות במחשבתו. מדוע חייבים לרדת מצרימה כדי לעלות חזרה ממנה? למה צריך לעבור יסורים קשים כדי להיגאל? מה ההבדל בין עם ישראל לשאר העמים שצריך לעבור את הירידה הזו לצורך עליה?

והתשובה היא, מסביר הרב יעקב אריאל "אנכי ארד עמך מצרימה" עם ישראל הוא לא עם רגיל, 'אשר בחר בנו מכל העמים' - לא רק הוא יורד מצרימה אלא הקב"ה מצטרף אליו- אלוקים הוא מעל הטבע - כך גם עם ישראל מעל הטבע, יש לעם ישראל שייכות אלוקית וממילא ההתפתחות והמסלול שעם ישראל עובר אינו טבעי ולכן עם ישראל צריך לרדת למצרים, צריך לעבור גלויות ולשקוע במ"ט שערי טומאה כדי שהעליה שלו לא תהיה מקרית, אלא אלוקית - על טבעית!

הירידה הזו היא לצורך העליה – תהליך הבניה אינו פוסק – העולם התחיל 'מתוהו ובוהו'. הלילה, החושך, קודם לאור - ויהי ערב ויהי בוקר'. תמיד יש התקדמות, אלוקים מתגלה ליעקב בלילה, יעקב אבינו עובר חיים מורכבים, לא פשוטים ומלאים ביסורים – מעשה אבות סימן לבנים! 'עת צרה ליעקב וממנה יושע' מתוך הצרה מתגלה הגאולה!

'ר' שמעון בר יוחאי אומר ארץ ישראל נקנית ביסורים, תורה ניקנת ביסורים ועולם הבא נקנה ביסורים..'

המכנה המשותף לכל הדברים הללו הוא הקנייה וההזדהות הנפשית העמוקה לאותו ערך! אדם שמוכן להקריב למען אותו ערך, את עצמו- כך הוא מתחשל והופך להיות חלק בלתי נפרד מאותו ערך.

"אנכי אעלך עלה" – עליה כפולה ממצרים, עם ישראל יוצא ממצרים ברכוש רוחני (וגם חומרי) גדול מאד, שם מתחשלת רוחו, מתייסר גופו וקונה לעצמו את הזכות על ארצו, וככל שהסכנה היתה קיומית יותר, הוכח שוב ושוב את ההשגחה המיוחדת של הקב"ה וממילא התברר יותר הקשר שלנו לאלוקים, שהדרך שלנו אינה טבעית אלא אלוקית!